

Tưởng Năng Tiến – Chim Hót Ngoài Lồng

Trong ký ức thơ ấu của tôi, Đà Lạt không phải là nơi có nhiều chim chóc. Ngoài những bầy sè ríu rít đón chào nắng sớm trên mái ngói, và những đàn én bay lượn khắp nơi vào lúc hoàng hôn – thỉnh thoảng – tôi mới nhìn thấy vài chú sáo lò cò giữa sân trường vắng, hay một con chàng làng lẻ loi (và trầm ngâm) trên cọc hàng rào.

Chào mào tuy hơi nhiều nhưng chỉ ồn ào tụ họp, giữa những cành lá rậm rì, khi đã vào hè và trái mai (anh đào) cũng đã chín mọng. Hoa hoằn mới thấy được thấy đôi ba con chim lạ, đỏ/vàng rực rỡ (chả biết tên chi) xa tít trên những cành cây cao ngất, giữa đồi thông vi vút.

Ở California thì chim chóc nhiều hơn, và cũng dạn dĩ hơn. Tiếc vì vốn liếng tiếng Anh giới hạn (và cơ hội tiếp xúc với thiên nhiên cũng thế) nên tôi chỉ gọi tên được dăm ba loại chim thôi: *robin*, *blue bird*, *hummingbird*, *mockingbird*, *house sparrow* – sè nhà. Nơi đâu có người là có chim se sẻ, tiếng kêu gần gũi thân quen của chúng vào lúc chiều tàn – ở bất cứ phương nào – cũng đều khiến cho tôi cảm thấy được an ủi (phần nào) trong suốt những tháng ngày lưu lạc.

Mãi cho đến những năm gần đây (khi không còn phải bận bịu với chuyện áo cơm) tôi mới có dịp tìm biết thêm ít/nhiều về thế giới của loài chim, qua những tập phim tài liệu, và qua ống kính của giới *birder* (hay con gọi là *birdwathcher*) chuyên nghiệp tự quê nhà.

Hôm đầu năm nay, người ngắm chim [Huynh Ngoc Chenh](#) mới trình làng một chú Sơn Ca (trông) rất bảnh.

Bên dưới bức ảnh là lời bình của FB [Nghiem Vietanh](#):

“Sơn ca có nhiều tên gọi khác nhau, tùy theo địa phương, như chiền chiện ; Huế gọi là Cà lơi; Quảng Nam, Quảng Ngãi gọi là Chà chiện, ở bãi sông Hồng còn một loại nữa cũng giống sơn ca nhưng nhỏ hơn và không biết hót, à con sẻ mía. Con của ông Chênh, bắc cờ kêu chiền chiện, con này cũng hót nhưng chỉ hót khi chúng bay trên không trung, nuôi trong lồng chúng không hót ...”

Tôi nghe tên Sơn Ca từ khi còn thơ ấu nhưng mãi đến nay mới được thấy hình, và được biết thêm đôi điều lạ lắm: “Bắc cờ kêu chiền chiện, con này cũng hót nhưng chỉ hót khi chúng bay trên không trung, nuôi trong lồng chúng không hót ...”

Hay nhỉ?

Hoá ra có những con chim không hót trong lồng! Chi tiết thú vị này khiến tôi nhớ đến những dòng chữ của Huy Đức trong *Bên Thắng Cuộc*:

Ngày 14-12-1956, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký “Sắc lệnh về chế độ báo chí”, buộc người dân ra báo phải xin phép, chấm dứt trên miền Bắc thời kỳ ai muốn làm báo chỉ cần đăng ký mà người dân An Nam được hưởng gần một thế kỷ dưới thời thực dân Pháp... Ngày 5-6-1958, dưới sự chủ trì của Tố Hữu, “800 văn nghệ sỹ” đã ký vào một nghị quyết “hoan nghênh kết quả thắng lợi của cuộc đấu tranh chống Nhân Văn Giai Phẩm”. Ngày 7-7-1958 Ban Chấp hành Hội Nhà văn ra thông báo “kỷ luật nhóm Nhân Văn”

Lê Đạt gọi thời kỳ “hậu Nhân Văn” là những ngày “khôn ngoan không dám làm người”. Phần lớn các nạn nhân, vốn là những văn nhân tài hoa, đều phải cúi đầu, tự mình viết bài xỉ vả mình. Họ được ở lại Hà Nội và sau một thời gian lao động phần lớn được trở lại hành nghề. Cũng có những nhà văn, nhà thơ bỏ về rừng như Hữu Loan, Nguyên Hồng. Nhưng, cái giá mà họ và gia đình họ phải trả là vô cùng đau đớn.

Tôi có đọc “[Lời Tự Thuật Của Hữu Loan](#)” nên cũng biết qua về “cái giá” mà nhà thơ và cả gia đình phải trả cho quyết định “về rừng” của ông. Kể thì “đau đớn” và khốn nạn thật nhưng vẫn chưa đến nỗi nào, nếu so với tình cảnh của nhiều người cầm bút độc lập hiện nay. Xin ghi lại đôi ba trường hợp.

Trương Duy Nhất sinh năm 1964, bắt đầu viết báo từ năm 1987. Đến năm 2011, ông đột nhiên tuyên bố “nghi báo viết blog để viết theo lẽ phải!” Nói cách khác, và nói theo cách riêng của TDN, là ông ngang nhiên ra khỏi cái “Hợp Tác Xã Tư Tưởng” của Đảng và Nhà Nước VN.

Tôi không hiểu – vào thế kỷ trước, ở miền Bắc – khi một nông dân bỏ Hợp Tác Xã Nông Nghiệp thì sẽ bị trừng phạt ra sao nhưng thấy cái giá mà TDN phải trả hiện nay thì cay nghiệt quá, “[một đòn thù chính trị đê hèn](#)”: hai cái án tù, tổng cộng là 12 năm chẵn. Cả hai vụ án này – chắc chắn – đã không xảy ra, nếu bạn Nhất vẫn chịu hót... trong lồng!

Trường hợp chia tay với làng báo quốc doanh của Đoàn Trang thì hơi khác, nhẹ nhàng và kín đáo hơn. Nhân vật này lặng lẽ rời bỏ cái Hợp Tác Xã Tư Tưởng VN không một lời tuyên bố hay tuyên ngôn gì ráo. Tuy thế, cái giá mà ĐT phải trả – xem ra – cũng không rẻ lắm. Trong một cuộc phỏng vấn dành cho [RFA](#), vào hôm 5 tháng 3 năm 2020, cô cho biết:

“Từ khi tôi trở về nước vào năm 2015, về được 3 tháng thì tôi bị công an tấn công trong một cuộc tuần hành cây xanh, chấn thương 2 chân. Sau liveshow ca sĩ Nguyễn Tín năm 2018 thì tôi bị chấn thương ở tay. Sức khỏe của tôi gần như xuống dốc không phanh nên tôi không biết còn chịu được bao lâu.”

Nói tóm lại và nói cho chính xác là ĐT chỉ bị truy sát và truy lùng thôi chứ chưa mất mạng và (cuối cùng) thì chỉ bị tù thôi .

Phạm Chí Dũng, Chủ Tịch Hội Nhà Báo Độc Lập, cũng thế!

Năm 2012 ông bị bắt khẩn cấp vì bị tình nghi biên soạn tài liệu “nhằm lật đổ chính quyền nhân dân.” Qua năm 2019, ông lại bị khởi tố và bắt giam lần nữa với [cáo buộc](#) là đã “đăng 63 bài báo xuyên tạc sự thật, kích động các cá nhân trỗi dậy và lật đổ chính quyền nhân dân, kích động hận thù và cực đoan, đánh lừa mọi người về tình hình kinh tế xã hội nhằm mục đích gây lo lắng công cộng và bất ổn xã hội.”

Tuy không rành rẽ về bói toán hay lý số, tôi vẫn có thể đoán (chắc) được rằng lòng bàn tay của ông Chủ Tịch Hội Nhà Báo Độc Lập có đường tù ngục vì đường này cũng có thể thấy ngay được qua cái chức vụ của ông. Cái gì chứ Độc Lập với Tự Do là “hai món” mà đám cầm quyền ở VN hiện nay tối kỵ (họ nuốt không trôi) nên PCD vướng vòng lao lý là chuyện tất nhiên.

CÔNG AN TP HÀ NỘI
CƠ QUAN AN NINH ĐIỀU TRA

Số: 04 /TB-ANĐT-Đ2

Mẫu số: 69
B1 theo TT số 61/2017/TT-BCA
ngày 14/12/2017
CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 21 tháng 5 năm 2020

THÔNG BÁO

Về việc ⁽¹⁾ Bắt bị can để tạm giam

Kính gửi⁽²⁾: - UBND phường Đồng Tâm, Q.Hai Bà Trưng, TP Hà Nội;
- Bà: Nguyễn Thị Nghiêm; địa chỉ: 121 ngách 128C/27 Đại La, phường Đồng Tâm, quận Hai Bà Trưng, TP Hà Nội.

Cơ quan An ninh điều tra - Công an TP Hà Nội thông báo về việc⁽¹⁾ Bắt bị can để tạm giam đối với:

Họ tên: Phạm Chí Thành Giới tính: nam;
Tên gọi khác: Phạm Thành
Sinh ngày 02 tháng 8 năm 1952, tại: Thanh Hóa;
Quốc tịch: Việt Nam; Dân tộc: Kinh; Tôn giáo: không;
Nghề nghiệp: Cán bộ Đài Tiếng nói Việt Nam đã nghỉ hưu;
Số CMND: 011080437, cấp ngày 09 tháng 6 năm 2009; nơi cấp: CATP Hà Nội;
Nơi cư trú: số 121 Ngách 128C/27 phố Đại La, phường Đồng Tâm, quận Hai

Bà Trưng, TP Hà Nội;

Đã có hành vi: phát tán thông tin, tài liệu nhằm chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, phạm vào Điều 117 Bộ luật Hình sự, hiện đang bị⁽³⁾ Tạm giam tại Trại tạm giam số 1 - Công an TP Hà Nội.

Khi cần thiết liên hệ với Cơ quan An ninh điều tra - Công an TP Hà Nội.

Nơi nhận:

- Như trên;
- VKSND TP Hà Nội;
- Hồ sơ 02 bản.

PHÓ THỦ TRƯỞNG
CƠ QUAN AN NINH ĐIỀU TRA

Thượng tá Nguyễn Quang Tuấn

Sau P.C.D đến lượt Phạm Thành, nguyên Phó Trưởng Phòng Đài Phát Thanh Tiếng Nói Việt Nam, vừa bị “tố” tại nhà, với cáo buộc là đã vi phạm Điều 117 Bộ Luật Hình Sự. [Điều này có khoản ghi rõ như sau:](#)

“Người phạm tội có hành vi làm ra, tạo ra, xác lập thông tin, tài liệu, vật phẩm có nội dung xuyên tạc, phỉ báng chính quyền nhân dân ... tạo ra hình ảnh méo mó, phản cảm, sai lệch về việc làm, hoạt động của cơ quan, cán bộ, công chức, lãnh đạo Đảng, Nhà nước, tổ chức chính trị...”

[BBC](#), nghe được vào hôm 22 tháng 5 năm 2020 á ngại loan tin:

Blogger 'Bà Đầm Xòe', cây bút chỉ trích TBT Nguyễn Phú Trọng bị bắt Cuốn sách "Nguyễn Phú Trọng: Thế thiên hành đạo hay Đại nghịch bất đạo" do ông tự xuất bản năm 2019 đã gây xôn xao dư luận. Nội dung chính cuốn sách "ngoài luồng" này tập trung vào thái độ và hành động của ông Nguyễn Phú Trọng trước Trung Quốc... Trước đó, ông từng tự xuất bản một số cuốn sách khác như "Hậu Chí Phèo", "Nền Kinh tế Thị trường Định hướng XHCN Xuống hố cả lũ."

Phen này Phạm Thành chắc chết, chết chắc, với Đảng và Nhà Nước ta chứ chả phải bõn đâu!

Lê Đạt gọi thời kỳ “hậu Nhân Văn” là những ngày “khôn ngoan không dám làm người.” Xét ra thì thời kỳ “hậu đổi mới” còn ti tiện và tàn tệ hơn nhiều. Dân Việt, tuy thế, vẫn chưa bao giờ thiếu vắng những nhân vật cầm bút vẫn nhất định làm người. Xin chân thành cảm ơn quý vị.